

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Epistolarvm Innocentii III. Romani Pontificis Libri Vndecim

Innozenz <III., Papst>

Parisiis, 1682

Compostellano Archiepiscopo, & universis Episcopis in regno Legionen.
constitutis.

urn:nbn:de:hbz:466:1-20006

procedatis; facientes quod decreveritis per censuram ecclesiasticam à partibus inviolabiliter observari. Alioquin gesta omnia in scriptis fideliter redigentes, ad nos ea sub litterarum vestrarum testimonio transmittatis; diem assignantes partibus competentem, quo recepturæ sententiam nostro se conspectui repræsentent: ad quem si qua earum venire contempserit, nos nihilominus in causa ipsa, quantum de jure poterimus, procedemus. Ad hæc, volumus & mandamus ut ad locum ipsum pariter accedentes, super statu Cantuarien. Ecclesiæ tam interiori quàm exteriori inquiratis, appellatione remota, plenius veritatem; & quicquid super his inveneritis, nobis fideliter intimeris; ut per relationem vestram certiores effecti, quod statuendum fuerit statuamus. Nullis litteris obstantibus præter assensum partium &c. Quòd si omnes &c. duo &c. Datum Laterani XIV. Kal. Iunij.

*ABBATI ET CONVENTUI
de Certeſia.*

*Epist. 72.
De confirma-
tione decima-
rum.*

CVM à nobis petitur &c. usque ad verbum assensu, decimas de Certeſia, de Eggeh. de Torp. & de Chabehan. ad opera vestri monast. deputatas, sicut eas justè ac sine controversia possideris, auctoritate vobis apostolica confirmamus, & præsentis scripti pagina communimus. Decernimus ergo &c. Datum Laterani VIII. Kal. Iunij.

E I S D E M.

*Epist. 73.
De privilegio-
rum confirma-
tione.*

EX pastoralis officij debito provocamur religiosam vitam eligentibus apostolicum &c. Eapropter, dilecti in Domino filij &c. usque ad verbum suscipimus. Ad hæc, ut devotius piis operibus insistatis, vobis auctoritate præsentium indulgemus ut non liceat alicui in vos vel in monasterium vestrum sine manifesta & rationabili causa excommunicationis aut interdicti sententiam promulgare. De novalibus verò quæ propriis manibus aut sumptibus colitis, aut de vestrorum animalium nutrimentis, sive de hortis, & virgultis, aut piscationibus vestris, nullus à vobis decimas exigere vel extorquere præsumat, sed eas eleemosynæ aut pauperibus monasterij vestri, juxta quod tu, fili Abbas, postulasti à nobis, præcepimus assignari. Decernimus ergo &c. Datum ut suprâ.

*VGONI ABBATI MONASTERII
sancti Petri de insula Arben. ejusque
fratribus tam præsentibus quàm futuris
monasticam vitam professis in perpetuum.*

Plæ postulatio voluntatis &c. usque ad verbum ordo monasticus, qui secundum Deum & beati Benedicti regulam &c. usque ad verbum vocabulis. Locum ipsum in quo præfata Ecclesiæ sita est, cum omnibus pertinentiis & appendiciis suis, & terminis, qui sic distinguuntur. Primitus à capite maceriæ à monte usque ad rivum descendendo, per rivum usque ad mare, & per mare ad molendina; & ascendendo per montis verticem, & eundo per illum usque in priora confinia. Ecclesiæ sancti Cypriani, cum pertinentiis & appendiciis suis, & terminis, qui sic distinguuntur. A valle obscura usque in vallem de Frasinu, aliæ tres partes mare circumdant, una cum manna omnibusque scopulis, ad istud promontorium subjacentia, & valles quæ sunt apud sanctum Cyprianum, & aliæ quæ sunt apud sanctum Petrum, inter quas salinæ vestræ & piscariæ consistunt. Sanè novalium &c. Liceat quoque &c. Prohibemus insuper &c. Cùm autem generale &c. Sepulturam quoque &c. Salva tamen &c. Obeunte verò &c. Libertates &c. Decernimus &c. Salva apostolica sedis auctoritate, & diocesani Episcopi canonica justitia. Si qua igitur &c. Datum Laterani per manum Rainaldi Domini Papæ Notarij, Cancellarij vicem agentis, VIII. Kal. Iunij, Indictione secunda, incarnationis dominicæ anno MCXCIX. pontificatus verò Domini Innocentij Papæ tertij anno secundo.

*Epist. 74.
De confirma-
tione privile-
giorum.*

*COMPOSTELLANO ARCHIE-
piscopo, & universis Episcopis in regno
Legionen. constitutis.*

ET si necesse sit ut scandala veniant, vix tamen est homini illi per quem scandalum venit. Quot enim turbationes & scandala diebus nostris orbi supervenerint universo, hodie plus experimur in factis, quàm scriptum reperiamus in libro. Necesse est autem ut veniant scandala, non solum scilicet inevitabile, sed & utile: quoniam in quo deficit malus, proficit bonus, & aurum in fornace probatur. Inter cetera verò in quibus scandalizatur hodie populus Christianus,

*Epist. 75.
De per excom-
munications
& interdicti
sententiam Rex
Legionis & Re-
gis Castellæ fi-
lia, in gratia
prohibito co-
pulari, separa-
tur.
Cap. Erti ce-
cille. De donat.
inter vir. &
ceterum.*

præceptum est persecutio paganorum: quæ tam in Oriente, quam in Occidente, peccatis exigentibus, invaluit ultra modum: contra quam utrobique simile quodam modo putaverunt remedium invenire; sed quia Deum ante suum non proposuere conspectum, quod inventum est in remedium, in periculum est conversum. Sanè in Oriente una duobus fuit incestuosè conjuncta, in Occidente verò unus sibi duas præsumpsit jungere per incestum. Et incestui quidem in Oriente commissio non solum consensus sed & auctoritas Clericorum ibi consistentium intercessit. Sed in detestabili copula in Occidente contracta, licet non absque quorundam ecclesiasticorum virorum assensu fuerit forsitan attentata, auctoritas tamen ecclesiastica nullatenus intervenit. Volens autem Deus majus peccatum vindicare celerius, & à similibus alios deterrere, tam Conradum quondam Marchionem, qui ... Regina Hierosolymitana prius adhæserat per incestum, gladio, quam Henricum quondam Campaniæ Comitem, qui ei & in culpa quodammodo & in pœna successit, præcipitio, utrumque verò morte imprævisa peremit. Nondum autem in hujus iniquitatis auctores in Occidente suam exercuit ultionem. Sed quanto longanimitus sustinet, tanto forsitan severius vindicabit. Licet autem apostolica sedes quod super hoc fuerat in Oriente commissum, propter malitiam temporis & persecutionem urgentem dissimulare sit visa, ad vindicandum tamen quod in Occidente fuerat attentatum, rigore canonicæ distriktionis est usa. Nam cum ad bonæ memoriæ Celestini Papæ prædecessoris nostri audientiam pervenisset quòd Rex Legionen. filiam carissimi in Christo filij nostri Portugalliæ Regis illustri incestuosè sibi præsumpsit copulare, tam Regem ipsum Portugalliæ quam incestuosè conjunctos excommunicationis sententia innodavit, & Legionen. ac Portugalliæ regna sententiæ supposuit interdicti, unde quod illegitimè factum fuerat, est penitus revocatum. Verùm dictus Rex Legion. ad deteriora manum extendens, sicut is de quo dicit Scriptura, *Vae homini illi qui post se trahit peccatum quasi longam restem, & Impius, cum venerit in profundum visiorum, contemnit*, filiam carissimi in Christo filij nostri Regis illustri Castellæ, neprem videlicet

propriam, impudenter sibi contra interdictum Ecclesiæ copulare præsumpsit. Quod cum ad nostram notitiam pervenisset, dilectum filium fratrem Rainerium, virum scientia & religione pariter reverendum, Deo & hominibus obtentu scientiæ & honestatis acceptum, in Hispaniam duximus destinandum; ut juxta verbum propheticum dissolveret colligationes impietatis, solveret fasciculos deprimentes: qui per Dei gratiam ab omni munere manus excussit, ita ut quod legitur, de ipso possit verè referri: *Non fuit qui ditaverit Abraham*. Ipse igitur cum in Hispaniam pervenisset, dictum Regem Legionen. semel & iterum ex parte nostra commonuit diligenter ut à tam detestabili & nefanda copula resili- ret, universis colligationibus dissolutis quæ fuerant pro ipsa copula consum- manda contractæ. Sed cum apud eum nihil prorsus monitis profecisset, certum ei diem assignavit & locum; & cum ipsum etiam ultra terminum expectasset, in eum se contumaciter absentantem juxta formam mandati nostri excommunicationis sententiam promulgavit, & regnum Legionen. interdicto generali conclusit. In memoratum verò Regem Castellæ vel terram suam in nullo processit, cum idem Rex se mandatis ejus exponeret, & quòd reciperet filiam suam, si sibi redderetur, proponeret assertivè. Quod utrum ex animo fecerit, ille plenius novit qui scrutator est cordium & cognitor secretorum. Nuper autem venerabiles fratres nostri Toletanus Archiepiscopus & Episcopus Palentinus ex parte ipsius Regis Castellæ, & ex parte Legionen. venerabilis frater noster Zamorensis Episcopus, ad sedem apostolicam accedentes, postulabant ut cum eodem Rege Legion. & filia dicti Regis Castellæ deberemus super tam incestuosa copula dispensare, propter quod, nisi specialis illa gratia, quam ad devotionem dicti Regis Castellæ habemus, motum nostri animi temperasset, in ipsos ita curassemus severitatem ecclesiasticam exercere, quòd nulli de cetero temporibus nostris ad nos repudiatas toties & damnatas petitiones afferrent; cum ipsi etiam noverint quòd id ab eodem prædecessore nostro sæpius postulatum fuerit, & ab eo inhibicum, non indultum. Tandem verò intelligentes Archiepiscopus & Episcopi memorati quòd non solum in-

Vide supra lib. i.
epist. 92. 93. 115.

dulgentiam super hoc à nobis sed vix etiam possent à nobis audientiam impetrare, interdictum in terram dicti Regis Legionen. prolatum tandem à nobis postulavere remitti, asserentes quòd ex eo triplex toti regno periculum ab hæreticis, Sarracenis, & Christianis etiam imminebat. Ab hæreticis: quia cùm per interdictum ipsum clausa essent in partibus illis ora pastorum, non poterant fideles per eos contra hæreticos instrui, & ad resistendum eis aliquatenus informari. unde cùm ex hoc, tum quia Rex Legionen. ab Ecclesia se asserens aggravatum, eis minimè resistebat, invalecebant contra fideles hæretici, & in regno ipso hæreses variæ pullulabant. A Sarracenis: quoniam cùm per exhortationes & remissiones Ecclesiæ Hispaniarum populus consuevisset ad expugnationem paganorum induci, cessante prædicatorum officio, populi etiam devotio tepescebat: quia cùm se cum Principe suo, quo ad interdictum, eidem videret pœnæ subjectum, à culpa, cui vel tacendo consenserat, fortè se non credebat immunem. propter quod minùs circa debellationem Sarracenorum fervebat, ne decederet in peccato. A catholicis: quia cùm Clerici laïcis spiritualia ministrare non possent, laïci Clericis temporalia subtrahebant, oblationes, primitias, & decimas detinentes. unde cùm Clerici ex his pro majori parte in partibus illis consueverint sustentari, eis subtractis non solùm mendicare, sed fodere, & servire Judæis in Ecclesiæ & totius Christianitatis opprobrium cogebantur. Videbatur autem difficile petitioni eorum annuere, & sententiam ex animo, ordine, & causa latam canonicè sine satisfactione congrua relaxare. Ex animo siquidem: quia, sicut Deus perhibet testimonium conscientiæ nostræ, ad hoc non nisi justitiæ & honestatis obtentu processimus; cùm ex contrario potius contra nos oriri præsumptio potuisset, si tam detestabile facinus duxissemus in patientia tolerandum. Ex ordine: quia dictus frater R. post commotiones & dilationes legitimas, tandem districtione percussit ecclesiastica contumacem. Ex causa; exemplo, divino videlicet, & humano. Divino: quia cùm David in populi numeratione peccasset, Dominus in populum vasa sui furoris effudit. unde idem David dixisse legitur, peccatum

suum domino confitendo: *Ego sum qui peccavi, ego qui iniquè egi. Isti, qui oves sunt, quid fecerant? Auferatur, obsecro, facies tua, Domine, à populo tuo.* Humano; cùm jamdictus prædecessor noster (ut non longè petantur exempla) in prædictos Portugalliæ & Legionen. Reges & regna ipsorum prædictas sententias curaverit promulgare. Esset insuper res mali exempli: quia si forsan in alia regna similem nos contingeret promulgare sententiam, similis à nobis gratia peteretur: quam si forsan negaremus, apud nos esse videretur acceptio personarum. Ex hoc etiam de nobis posset apud aliquos oriri suspicio, præsumptibus fortè quibusdam quòd ad id moveremur ex causa latenti. Licet igitur ex causis præmissis non videretur dicta petitio admitenda, quia tamen ubi est multitudo in causa, detrahendum est aliquid severitati, ut majoribus malis sanãdis caritas sincera subveniat, in eo ad petitionem prædictorum Archiepiscopi & Episcoporum gratiam de communi fratrum nostrorum consilio duximus faciendam, ex quo videbantur impedimenta expressa superius provenire. Relaxavimus ergo non in totum, sed in una parte solummodo, interdictum; nec perpetuò, sed ad tempus, quandiu scilicet nobis placuerit, & viderimus expedire; ut probemus interim spiritus, si ex Deo sint, & an (sicut iidem Archiepiscopus & Episcopi asseverant) sperata inde utilitas sequeretur; sic videlicet, ut in regno ipso divina celebrentur officia, sed decedentium corpora sepultura ecclesiasticæ non tradantur, in quo tamen Clericis gratiam facimus specialem, in eo videlicet, ut in cœmiterio ecclesiastico, cessante solennitate solita, tumultentur. Quod licet aliquibus posset absolum fortè videri, ut officio restituto sepultura ecclesiastica denegetur, quia, juxta canonicas sanctiones, cui communicavimus vivo, communicare deberemus & mortuo; rectè tamen intelligentibus nihil ex hoc incongruitatis occurrit, cùm juxta Lateranen. instituta Concilij decedentes ex torneamentis, etsi per pœnitentiam reconcilientur Ecclesiæ, Christiana tamen sepultura priventur. Ut autem non remittere pœnam sed commutare potius videamur, dictum Regem Legionen. & memoratam filium Regis Castellæ ac omnes principales eorum consiliarios & fautores excommu-

Concil. Lateran.
sub Alex. III.
cap. 20.

nicationis curavimus sententia innodare; mandantes ut ad quamcunque civitatem, oppidum, vel villam devenerint, nullus ibidem eis præsentibus divina præsumat officia celebrare. Dicto autem Regi Castellæ & caris. in Christo filia nostra Regina uxori ejus dabimus in mandatis, ut quod stent mandatis nostris juratoriam exhibeant cautionem, & vel exprimant in juramento quod ad dissolvendam tam illegitimam copulam dent operam efficacem, vel id nos eis faciemus præstito juramento mandari. nec credimus quod super hoc se aliquatenus nobis exhibeant contumaces, cum quod stent mandatis Ecclesiæ, in manibus prædicti fratris R. (sicut ex literis ejusdem Regis apparet) firmiter promississent, & impendissent causam sufficientem ad copulam hujusmodi consummandam. Quod si forsan (quod non credimus) mandatis nostris noluerint obedire, ipsos & principales eorum consiliarios & fautores excommunicari mandabimus, & quocunque devenerint, divina prohibebimus officia celebrari, ut sic saltem ad mandatum Ecclesiæ revertantur, juxta quod legitur in Psalmista: *Imple facies eorum ignominia, & quærent nomen tuum, Domine.* Quia verò castra quædam, quæ idem Rex Legionen. dictæ filia Regis Castellæ in dorem tradidisse proponitur, ita ut si eam aliqua occasione relinqueret, ipsa cederent in jus ejus, impedimentum præstare videntur hujusmodi copulæ dissolvendæ, cum castra ipsa non tam ob turpem quam ob nullam potius causam sint data, utpote cum inter eos matrimonium non existat, & ideo nec dos nec donatio propter dotem, ne ad commodum ei cedat quod debet in pœnam ejus potius retorqueri, castra ipsa restitui volumus, & ad id puellam ipsam per excommunicationis sententiam coarctari; auctoritate apostolica decernentes, ut si ex tam incestuosa & damnata copula proles est vel fuerit quæcunque suscepta, spuria & illegitima penitus habeatur, quæ secundum statuta legitima in bonis paternis nulla prorsus ratione succedit. Quod si nec sic prædicti Rex Legionen. & filia Regis Castellæ à se invicem juxta mandatum apostolicum discedere maturarint, in eos distriktionem curabimus gravissimam exercere, quam ad cautelam præsentibus non duximus literis explicandam. Ideo

que fraternitati vestræ per apostolica scripta mandamus & districtè præcipimus quatenus factam vobis ab apostolica sede gratiam gratius prosequentes, sic utamini permissione nostra in celebrandis officiis, ut decedentium corpora, nisi Clerici fuerint, tumulare nullatenus præsumatis. Si quos autem post latam in regnum ipsum sententiam interdicti ante susceptionem præsentium divina inveneritis officia celebrasse, singuli vestrum in sua diocesi talium præsumptionem auctoritate freti apostolica, sublato appellationis obstaculo, canonica distriktionem percillant. Si verò aliquis vestrum, fratres Episcopi, in hoc deliquerit, excepto Salamantineni, cujus correctionem sedi apostolicæ reservamus, tu, frater Archiepiscopo, animadversione ipsum canonica non differas castigare. Volumus autem nihilominus & districtè vobis præcipiendo mandamus quatenus ad quamcunque civitatem, villam, oppidum, vel Ecclesiam dictus Rex Legionen. & supradicta filia Regis Castellæ, vel principales fautores & consiliarii eorum, fortè devenerint, divina ibidem officia, quandiu ipsi præsentibus fuerint, nullatenus celebrentur. Si quis autem contra hoc venire præsumperit, divina eis officia celebrando in civitatibus, villis, castellis, oppidis, aut Ecclesiis, vel ubicunque ipsi præsentibus extiterint, vos temeritatem ipsorum, appellatione postposita, non differatis canonica distriktionem ferire. Datum Laterani ut supra.

VV. PRIORI ECCLESIAE

Sagien. ejusque fratribus tam præsentibus quam futuris regularem vitam professis in perpetuum.

Q Voties à nobis petitur &c. usque ad verbum ordo canonicus, qui secundum Deum & beati Augustini regulam &c. usque ad verbum vocabulis. Locum ipsum in quo præfata Ecclesia sita est, cum omnibus pertinentiis suis, omnes oblationes quæ ad manus sacerdotum in Sagien. Ecclesia offeruntur, & medietatem Pentecostes, & medietatem omnium legatorum & confratriæ, & medietatem omnium asportationum quæ ad Ecclesiam ipsam proveniunt vel provenire debent, his exceptis, auro, serico, & candelis quæ in die Purificationis beatæ Mariæ & in die cinerum & in die cœnæ Domini offeruntur, quæ integrè

Epist. 76.
De confirmatione privilegiorum.